

## “HER DERE BAŞINA LİSANS ALINIYOR”

**A**lternatif Su Forumu'na hazırlık toplantısı kapsamında, 8 Kasım 2008 tarihinde “Su yaşamdır” ana başlığı altında yapılan oturumda “Su ve Enerji Politikaları” konulu konuşma yapan Elektrik Mühendisleri Odası'ndan Hüseyin Yeşil, Türkiye'nin hidrolik potansiyelinin yüzde 25/35'ini değerlendirebildiğine dikkat çekti. Fosil yakıtlara göre daha çevre dostu olan hidrolik potansiyelin değerlendirilmesinin önemine vurgu yapan Yeşil, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun (EPDK) verdiği çoğu 10 megavatın altında olan hidroelektrik santral lisanslarıyla bu alanda gelişim sağlanamayacağını ortaya koydu. “Her dere başına lisans alınıyor” diyen Yeşil, enerji üretim, iletim ve dağıtımının tek elden kamu tarafından yapılması gerektiğini anlatarak, “Bunu yapmadığımız takdirde o zaman küçük derelerde ya da olmayacak yerlerdeki büyük projelere hep birlikte karşı dururuz” dedi.

Türkiye'nin 191 milyar kilovat saat olan elektrik enerjisi üretiminin 36 milyar kilovat saatini hidrolik potansiyelinden sağladığını kaydeden Yeşil, “Dolayısıyla elektriğin yaklaşık dörtte biri yerli, kendi kaynağımız olan bu kaynaktan elde ediliyor” dedi.

Türkiye'nin linyit rezervlerinin son 2 yılda bulunan değerlerle birlikte 8 milyar tondan 10 milyar tona yaklaştığını kaydeden Yeşil, Türkiye'nin potansiyeline yönelik olarak şu bilgileri verdi:

*“Taş kömürü rezervimiz 1 milyar 300 milyon ton oldu. Hidrolik potansiyelimiz brüt olarak 433 milyar kilovat saat. Teknik olarak değerlendirilebilecek olan 216 milyar kilovat saat, ekonomik olanı da 127 milyar kilovat saattir. Ancak son zamanlarda yapılan hesaplamalarda bunun 197*

*milyar kilovat saate çıkarılabileceği dile getiriliyor.”*

Hüseyin Yeşil, 142 adet hidroelektrik santralının işletmede olduğunu ve bunların kurulu gücünün de 12 bin 620 megavat olduğunu belirtirken, hidrolik potansiyelin 127 milyar kilovat saat olduğu dikkate alındığında bunun yüzde 35'inin kullanıldığını kaydetti. Potansiyelin 197 milyar kilovat saat kabul edilmesi durumunda ise bu oranın yüzde 23'e düştüğüne dikkat çeken Yeşil, “Yani yüzde 75'ini kullanmıyoruz. İşletmede olan 142 santral var dedik. İspanya'da bu sayı 1100” diye konuştu.

### “Yenilenebilirde Mesafe Alınamıyor”

Rüzgar atlası çalışması yapıldığını ve 48 bin megavatlık potansiyel güç ortaya konulduğunu anımsatan Yeşil, bu kaynağın yalnızca 200 megavatlık bölümünün değerlendirilmiş olduğuna işaret etti. Yenilenebilir enerji kaynakları konusunda da yasa çıkarıldığını, ancak çok fazla mesafe alınmadığını ifade eden Yeşil, toplam rüzgar potansiyeli 20 bin megavat olan Almanya'nın 18 bin 600 megavatlık bölümünü hali hazırda kullanmakta olduğunu kaydetti. Hüseyin Yeşil, Türkiye'nin güneş enerjisi, biyogaz, dalga ve jeotermal enerji kaynakları potansiyeli ve değerlendirilmesine ilişkin olarak da şu bilgileri verdi:

*“Türkiye'nin güneş enerjisi yönünden oldukça zengin bir ülke olduğunu biliyoruz. Türkiye'nin toplam yıllık güneşleme süresi 2 bin 640 saat. Günlük ortalama 7.2 saat olup, ortalama ışınım şiddetinin 1131 kilovat saat/metrekaare-yıl olduğu tespit edilmiştir. Türkiye*

*yalnızca güneş enerjisi sıralamasında Çin, ABD ve Japonya'dan sonra dünyada 4. sırada yer alır. Ancak etkin kullanmaya ve yapılandırmaya yönelik bir çalışma yapılmamaktadır. Yine ülkemizde biyokütle, hayvansal atık kaynaklı 2.8-3.9 milyar metreküp biyogaz üretilmesi tespit edilmiştir. Bu potansiyelin yıllık elektrik enerjisi cinsinden değeri 24.5 milyar kilovat saattir. Yine ülkemizde toplam biyogaz miktarı toplam 1.67 milyar metreküp/yıl'dır. Yine Türkiye bugün 490 bin ton/yıl biyodizel üretim kapasitesine ulaşmış bulunmaktadır. Ülkemiz jeotermal enerji potansiyeli bakımından zengin ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye'de toplam 1000 kadar sıcak ve mineralli su kaynağı ve jeotermal akışkan kaynağı bulunmaktadır. Yine Türkiye'de dalga enerjisi ölçümleri yapacak ilk rasathane Karadeniz Ereğli'de kurulmuştur. 2 yıl sürecek ölçümler ile Karadeniz'de dalga haritası çıkarılacaktır. Yine turizm, balıkçılık kıyı tesisleri dışındaki kullanıma uygun 1/5'lik kısımdan yaklaşık 18 milyar kilovat saat/yıl dalga enerjisi elde edilebileceği hesaplanmıştır.”*

Hüseyin Yeşil, yaklaşık 40 bin 800 megavatlık kurulu güçle 191 milyar 558 milyon kilovat saatlik elektrik üretimi yapıldığını anımsatırken, “Aslında kurulu gücümüz biraz abartılı, yani olması gerekenin üstünde bir güçle çok az enerji elde ediyoruz. Çünkü burada kayıplar çok yüksek. Hem işletmelerimizde kayıplar yüksek, hem başka kayıplarımız yüksek. Termik santrallarda kapasite kullanım oranı yüzde 68 iken, hidrolik santrallarda yüzde 94 olmuştur” değerlendirmesini yaptı. “Enerji üretimimizin yüzde